

دائرة مخصوصه
در سعادتده باب عالی جوار ارنده

محل اداره :

مشرط القبر

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنويه
قبول اولنور
درج ايدنهين آثار اعاده اولنور

ديبر، فلسفه، علوم، مفروضه، ادبيات، سياست، و بالخاصه كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و شئونه اسلاميه و به بحث ايدر و هفته ده بر نشر اولنور.

آبونه بدلى

سنه لكى
التى آيلنى

ممالك عثمانيه	ايچون	٦٥	٣٥	غروش
روسيه	»	٦٥	٣٥	روبله
سائر ممالك اجنبيه	»	١٧	٩	فرانق

صاحب و مؤسسلرى :

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

تاريخ تأسيسى

١٠ تموز ٣٢٤

در سعادتده نسخه سى ٥٠ پاره در

قبراه دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى
٢٠ غروش فضله آلنير

عدد : ٩٧

٧ رجب لفرد ٣٢٨ پنجشنبه ١ تموز ٣٢٦

دردنجى جلد

موجود اولدیغنی دأثما اوقودیغمز و بیلدیگمز جهته بزمکیلره تأسف خوان اولورز . اکر بز اوروپالیرک هر حالی علی العمیا تقایده قالدیشیرسوق شبهه سز چوق متضرر اولورز . نته کیمده اولدق و اولمقدمز . حابوکه شو عصرک اک بیوک قهرمانی ، صاحب شانی اولان ژاپونیا لیر اوروپالیرک یالکیز ای شیلرینی آلوب ای اولیمان احوالی تقلیددن ممکن مرتبه احتراز سایه سنده مظهر موفقیات اولمشلردر .

دین مبین ده هرشی واردر دیمک هرشیثک اساسی ، میزانی واردر دیمکدر . ایشته بزده فرنکلرک احوالی دینرک اساسلری اوزرینه تطبیق و میزان شریفلرله تدقیق ایتدکدنصکره ایشیمزه کله نلرینی آلمالی کلیه نلرندن قاجالی بز . مثلاً فرنکلر ، ال یوز ییقامق ایچون یالکیز لکن ، اغتسال ایچونده بانیو تکنه سی قوللانیرلر . شمیدی بزم فرنکلشمک ایسته یین بعض کسه لر مرک بونلری قوللانمق ایسته ملرینه تأسف ایدلرمی ؟ چونکه نیجه سنه لر دنبری تظاهر ایچون کافی عد ایتدکلری بو طرز لرک نا کافی و غیر موافق اولدیغنی ده ایاک یکی آکلادقلرندن کچکرده ایلاک دفعه اوله رق آمریقاده مسلمانلر طرزنده مطلقاً ماء جاری ایله اغتسال لزومنده اصراره باشلادیلر . هله قار و امثالی اعتیادات قیجه لرینی تقلیده کی انهما کز پک شایان اسفدر . جناب حق انجمنی خیر ایله .

اساسی بزدر آلمشدر . اسکی کتابلریمز باقالم دییه یالره ده های های بقالم ؛ و حتی مقتدر ذواتدن مرکب هیاتلر تشکیل ایدرک منحصرأ بونلری تدقیق ایتدیرم دیرز . اجانب دخی تصدیق ایدرلرک دین اسلام مدنیت حقیقیه نك اساسنی وضع و تفرعاتی حقیقه پک بیوک حکمتلر کوسترمشدر . ایلاک عصرده کی مسلمانلر دین مبینمزی حقیقه اکلایوب اوکا کوره حرکت ایتدکلرندن مثلاً علم جبر تاحضرت علی (رضی الله عنه) افدمزدر باشلامش و در حال سائر شعبات حکمتده رغبت اوله رق (الحکمة ضالة المؤمن ایما وجدها اخذها) حدیث شریفی موجب عالیه نجه آثار یونانیه دن و سائرده دن استفاده خصوصنده پک بیوک همکارانه بیورمشلردر . حاصلی قرآن عظیم الشان واحادیث شریفه ایله وضع ایدیلن اساس اوزرینه غایت مکمل ابنیه مدنیت یامقی اوزره چالیشلمش و موفقده اولونمش ایسه ده بر چوق اسبابدن و باشلیجه اولوقت حال جهالتده بولنان اوروپالی لرک تعرضات بی نهایت سندنطولای مع التأسف دوچار تأخر اولمشدر . واوندن صکره تکرار ترقی ایدمه مکملکمز اک قطعی سببده دین مبینمک مقتضای منیفی تحصیل علم ایچون مه ددن لحده قدر چالشمق اولماسنه و خیایجه چالیشلماسنه رغماً تعمیم معارفه موفق اولامامزدر که بونکده سبی اوقویوب یازمانک آلت و مفتاحی اولان حروفنرک نا کافی لکی در . هر نه حال ایسه اوروپالیر کرک دین اسلامک وضع ایتدیکی اساسلری و کرک مسلمانلرک بر چوق عصرلر اوغراشهرق میدان کتیردکلری معمورات مدنیت و حکمتلری آلوب بر خیلی زمانلر تقلید ایله اوغراشدقدن صکره نهایت توسیعه موفق اولمشلر وهم اوپله

مومی الیه کتابنده : «اسکندریه ده سیناغوی کورمیان بنی اسرائیل دولتنک بیوککلکی کورمیش دیمکدر . التوندن معمول وجواهرله مرصع دروننده یتش عدد صندالیه واردر . سیناغو جماعتک کثرتندن واعظ اولان خبر آمین دینله جک محللرده مندیله ایلهاشارته مجبور ایدی . مابعدی وار

دین اسلام و علوم فنون

نامنده کی اثر معتبردن

جمله مرک مع التأسف کورمکده اولدیغمز وجه ایله شو زمانده بر طاقم کنجلیرمز واردر که دولت و ملت مرک ترقیسی ، قوتلنمسی انجق ترقیات غربیه یی اخذ و نقلده همده آثار عربیه و دینییه هیچ اهمیت و یرمه رک یالکیز فرنکلرک هر حالی اخذ و تقلیده بولورلر . بر قسممزه فرنکلرک هر ایی شیلری بزدر آلدقلرندن آثار قدیمه مزی ، کتب دینییه مزی تدقیق و موجب لنجه عمل ایدر سه ک اوروپالیر هان همان احتیاجمزلر قالمایه جفتی ظن و ادعا ایدرلر . هیچ شبهه یوقدر که بونلرک هر ایکسییده و قوفسزلق نتیجه سی در . اولکی قسم ؛ دین جلیلمزی و آثار عربیه یی ایکنجی قسمده ترقیات حاضره نك حالی ، و سعتی بیلدکلرندن بویله ادعاه قالدیشیرلر . بوکون بالجمله ملل متمدنه نك نائل اولدقلری بونجه ترقیات عظیمه نك منشائی ، مبتدی دین اسلامدر . و بو بر حقیقتدر که بزدر زیاده اوروپالیرجه معلومدر . شارل مسیمرک (مسامره قسطنطنیه) دییه ترجمه ایدیله بیله ن (سوواره دوقونستانینوپل) نام کتابنده بر تفصیل بیان و اثبات ایدلیدی وجه ایله فرنکلرک بو کونکی ترقیاتی ، مدنیتی هپ دین اسلامک وضع ایتدیکی اساس متین اوزرینه بنای سبی ایللری سایه سنده حاصل اولمشدر . مشار الیه اوروپالی لر اخلاق اجتماعیه لرینی ده خرافات یونانیسه اوزرینه بنای ایتدیرم یوب اخلاق اسلامیه اساس متینی اوزرینه بنای ایتدیرمش اولایدیلر شمیدیکی بر چوق سفاهتلری ، سفالتلری میدان آلامازدی دیور . اوروپالیر معنویات جهتیله دین اسلامه پک زیاده مفقور اولدقلری کبی مادیات خصوصنده واصل اولدقلری محیر العقول ترقیاتک اساسنی بزدر آلدقلرینه دلالت ایدر احوال مفقود دکلدر . نه حاجت ؛ ده شمیدییه قدر کتب و آثار عتیقه اسلامیه نك تدقیق ایله اشتغال ایللری اثبات مدعایه دلیل کافی دکیدر ؟ بیلیم قاج سنه اول انکلتزه دولتنک بعض مسائلده مقتضای شرع میندن استفاده ایتک اوزره رسماً ایراد ایتدیکی سؤاللره شام علماسندن مفتی اسبق مرحوم شبیخ حمزه افندیکن و یردیکی جوابلر معلوم اولدیگی کبی بغداد مفتی مشهوری زهاوی مرحوم کبی علمامزدر اوروپا و آمریقالی مدققینک اورالره قدر کیدوب استفاده ایتدکلری معروفدر . نه قدر کنجلیرمزی بیلیم که بعض حقایق حکمییه یی اوروپالیرک فلان و یافلان فیلسوفه عطف ایله اونلری انسانلرک فوقنده بر مرتبه یه ایصال ایله مک ایستلر . بز او فیلسوفلره بز شی دییمه رک او حقایقک ده اشممل و اکمل بر صورتده قرآن عظیم الشان و یا احادیث شریفه ده

مصر وانکلیز

انکلتزه خارجیه ناظری سیر ادوار غریک مصره عائد اولان نطق معهودندن بحث ایدن قاهره ده منتشر (الواء) جریده اسلامیسی «غلاستون نروده؟ کلسون ده اخلاف و شا کردلرینک سیاستلرینی کورسون آکلاسون» سرنامه سیله یازدینی طویل الذیل مقاله ده بروجه آتی اداره افکار ومطالعه بولنیور:

ایستردک احرار فرقه سنک الک بیوک آدمی اولان غلاستون صاغ اولسه یدیده مجلس عمومیده شا کردلرندن برینک قوجه انکلتزه نک حر قایینه سنده کی خلفی خارجیه ناظری سیر ادوار غریک سوزلرینی ایشته یدی.

خارجیه ناظرینک شیمدی عیناً نقل ایده جکمز بوسوزلری تاویل وجرح قبول ایتمز صراحت قطعیه یی حائزدر.

ناظر دیورکه: «مصرک اشغالی کیفیتی دوام ایده جکدر. انکلتزه نک مصردن چیقیمی حیثیتی اخلاص ایدر. معاهدات قدیمیه یی روح عصره موافق بر شکله قلب ایتمک ایسترز. وردانی مسئله سی کی حادثه لره تعلق ایدن دعوالری محاکم مصریه دن انکلیز عتس کرینک تحت قضاسننده بولنان دیوان حربلره نقل ایتمک خصوصنده سیر غورست ایله مخبره جریان ایلمکده در. انکلتزه نک مصری استقلالدن محروم بر اقمسنه حزب الوطنی جمعیتی سیدر (۱)»

غلاستونک ایشتمه سی ارزو ایلمکمز بیانات خلفنک بوقیل سوزلریدر. فقط چه فائده قوجه سیاسیدن بو کون چوریمش کیکن بشفقه برنشانه یوق. رأیی آلمغه امکان یوق. مع مافیه ماضیده کی آثارینه مراجعتله بو داهئی سیاستک نقطه نظرینی ا کلامق بزم ایچون قولاید. المزده غایت قیمتدار بروثیقه سیاسیسی واردر که ۱۸۹۶ ده ابدی الاشتمار وطنپور مصطفی کامل پاشانک وقوع بولان سؤالنه جواباً کوندرلمشدر. غلاستون مکتوبنده عیناً شو سوزلری سویلیور:

«بنم رأیمه کلنجه، که اصلاً دیکشامشدر، مصره سبب دخولمز اولان فائده مصریه یی تمایله وجوده کتیرن کدن صکره مصردن کمال شرفله آیرلمقدرد. فکرجه مصردن چیقمه زمانی چوقدن حلول ایتمشدر. موقع اقتدارده بولندیغ صوک زمانلرده مصر مسئله مهمه سنک حلی خصوصی ایچون دولتلرک فکرینه مراجعتی ارزو ایتدم ۱۸۹۲ ده وادیقونک توسل ایتدیکی یولده بو آرزو واملمی تشجیع ایتدی. فقط چه فائده بویوک آرزولرمزه رغماً مذاکرات بر خطوه ایلری کیده مدی اسبابنه بردرلو عقل ایردیره مدم.

غلاستون بو تعریضی ایله مکتوب یازدینی صدرلرده موقع اقتدارده بولنان محافظه کارلرک کنیدیسی سقوط ایتدکن صکره رأیی تعقیب ایتماش اولدقلرینی افهام ایتمک ایستیور.

ینه غلاستون مصر مسئله سی ایچون دیکر بر مناسبتله ده شو سوزلری سویله مش ایدی: «واقعا مصری تملک ایتمک کوزل برشیدر فقط انکلتزه نک وعدینی یرینه کتیرمیسی ده کوزل ودها شرفلی برحرکتدر.»

توسیع ایتمشله که اساسنک بزدن اندیغنی ادعایتمک بیله کوجلشمشدر. برکت ویرسونکه ینه کندی منصفلری تدقیقات موشکافانه لریله اظهار واعتراف ایلمکده لردر. بوتوسیع کیفیته کسه نک دیه جکی یوقدر زیراشمندوفرلر، واپورلر، بوکولکی حیرت افزا بردرجه ده کی زرهلر، تللی، تلسز تلغرافلر، میقروسقوبلر، تله سقوبلر ودها امثالی مخترعات بی نه یه پک یکی شیلردر. اساسلری بزدن ایمش دیه بزینه تا اسکی حالمزدن باشلا یلم بو مخترعات جدیدیه کندمز یا یما یلم دیرسه ک شبهه سزدر که دشمنلریمزه دائماً مغلوب قالیرز. وهیچ شبهه یوقدر که احکام دینی مزه مخالف حرکت ایتمش اولورز.

شمدی بزلر صنعتلری، هنرلری، معرفتلی بالاده مذکور حدیث شریف دائره سننده سرعتله آلق، اوکرنمک ایچون اوروپایه، امریکایه، ژاپونیا یه، والحاصل دنیانک نرهنه ایجاب ایدرسه شا کردلر کوندرملی بز، لکن بوشا کردانه کوندرلمزدن مقدم کنیدیلرینه ویرلمسی لازمکلن تربیه دینی و ملییه یی اعطاده قصور ایتمه می بز. وبونک ایچون آریجه مکتبلر، مدرسه لر وبالخاصه حکمت دینی مکتبلری، مدرسه لری یابارق وبوباده مدونات جدیدیه تألیف ایده رک کنجلیرمزی کایلیق اقتناع و تربیه یه موفق اولمالی بز که فرنکلرک پک معلوماتی السانلریله، راهبلیله ده مباحثه ایتدکارنده مغلوب اولماسونلر.

ایشته بو اوصافی حائز شا کردانک بلاد افرنجیه یه کیدوب صنعتلری، معرفتلی تدابیر زمانیه یی اوکرنلرینه اشد احتیاج واردر واحتمالکه شا کردانه بودرجه معلومات دینی واسعه یریمک ایچون چوق سنه لر ایستر و اووقته قدر سنلری ترقی ایدر دینه نلرده اولور. اوت شمدیکی اصول تدریساریمزه نظراً او یله در فقط عاجزلرینک تجدد جریده سیله ایلروده عرض ایده جکم وعرض ایتمک باشلا دیغم صورتله تدریساته باشلا یلم اون بش یاشلرنده بر افندیکن اوصاف مطلوبیه یی کافی درجه استحصال ایلمش اولاجغه شبهه یوقدر. وعینی زمانده اورالردن اوسته لر، معلملر جلبنه احتیاجمز، برو تقوی اوزرینه تعاونله شرکتلر تأسیس ایده رک زراعت، تجارت وصنایع می ترقی ایتدیرمک وزکات وصدقه لری می حسن جمع ایله مکتبلر، خسته خانه لر یایمق، خلقه می جهلدن، تنبلیکدن، تسللدن، عجزدن قور تارمق ایچون پک جدی وصمیمی تدابیر، اتحاد واتفاه افتقارمز درکاردر.

اگر بو صورتله حرکت و اخلاق اجتماعیه می ده دین مبین اسلامدن آیرمماغه الدن کلدیکی قدر غیرت ایده بیلیرسه ک اساس بزم المزده اولدیغندن قریباً بتون اقوام مدنییه یی کچه جکمز شبهه ایتمه میلیدر. انجق بوموفقیتلری تأمین ایده جک یکانه تدبیر قطعی ده هپسندن اول کویلیلریمزه قدر تعمیم معارف چارده سی بولمقدرد.

دوقنور میلاسلی

اسماعیل حق